

kunne faae deres Billie sat igjennem, og Alt bliver altsaa ved det Gamle med Hensyn til det Forhold, som fra de fleste Sider misbilliges, og som iøvrigt, selv seet fra Kirkens Standpunkt, ikke i den Grad ønskes forandret, som man fra den anden Side har paakaldt Forandringen. Vi Andre derimod, som staae paa den modsatte Side, have den Overbeviisning, at det er det Rigtigste, at den store Mængde af Befolkningen, i hvis Midte Tiendeyderne befinde sig, har den samme Indflydelse paa disse Statsmidlers Anvendelse, som Grundloven har hævdet den med Hensyn til alle andre Statsmidler. Vi troe, at denne Deel af Repræsentationen til enhver Tid maa kunne vedtage og forsøge at sætte igjennem, hvad der til enhver Tid er Folkets Tarv. Vi troe, at der kunde komme den Tid, da den evangelisk-lutherske Kirke ikke mere var den Bekjendelse, hvortil den store Fleerhed her i Folket sluttede sig, og det kunde da gaae her, ligesom det er gaaet andre Steder, at Befolkningen, som ikke mere sluttede sig dertil, naar Kirken paa dette Grundlag havde faaet en anerkjendt Særret til disse Midler, kunde komme til, foruden at betale Tienden, ogsaa selv ved egne Midler at maatte underholde de Præster, som skulde varetage dens aandelige Tarv, og til hvem den vilde betroe denne. Ogsaa dette er kommet frem allerede i 1849, og dersom den ærede Formand tillader det, vil jeg oplæse nogle faa Linier af en Tale af et daværende Medlem, nemlig Biskop Grundtvig. Han modsatte sig, at der i Grundloven skulde gives noget Tilfagn om, at Folketirken eller nogen bestemt Kirke skulde have en Understøttelse af Staten, og han sagde i den Anledning: „Mig synes saaledes, at der aldrig i en Grundlov bør sættes nogen saadan Bestemmelse om, at Regjeringen ubetinget skal underholde en saadan Anstalt for en vis Religion, men at det maa lades frit og aabent, idet der sættes fornævnte Betingelse, som vistnok er den eneste, der kan retfærdiggjøre det, ligesom jo ogsaa at Historien vil lære os, at, dersom der kommer en Tid i et Land, hvor en Kirke eller en kirkelig Indretning, som vedligeholdes paa offentlig Bekostning, da den mishager den største Deel af Folket, da er den kun til Byrde, da frembringer den kun med

Nødvendighed en Modstand mod Regjeringen. i Anledning af en saadan begunstiget Statskirke, hvortil paa en eller anden Maade hele Folket maa bidrage, medens den største Deel af det nødes til selv at sørge for sine religiøse Fornødenheder, og vi have for vore Dine i England et i denne Henseende meget lærerigt Exempel.“ Dette er en af de Hovedgrunde, som have bevæget mig til i flere Aar at være med til paa Finantsloven at stille et Forslag om, at de Midler, hvoraf Folketirken hidtil har været understøttet, skulde optages paa Finantsloven. Det er meget godt, at det ærede Medlem med sin sædvanlige Aabenhed har udtalt, hvad det var, der egentlig maatte bringe ham og Andre til at ønske en saadan særlig Fond for Kirkens Midler oprettet. Denne Strid har nu, som sagt, været staaende allerede fra 1848—49 og indtil nu, og naar Lovforslaget her er kommet frem og har nydt en saa forskjellig Bedømmelse, er det ogsaa naturligt, at det bliver rost fra deres Side, som ville hævde den Anskuelse, at Kirken bør have en Særret overfor disse Midler. Den ærede Minister kan siges at have indlagt sig stor Fortjeneste hos Kirkecommissionens Fleertals Medlemmer og hos dem, som slutte sig til deres Anskuelse, men han kan ikke forundre sig over, at han, naar han i dette Thing forelægger et Forslag som det nærværende, her maa møde Modstand fra en anden Side, især naar han vil erindre sig, at der i forrige Sæssion var et Fleertal her, som vedtog, at disse Midler skulde optages paa Finantsloven. Ministeren har været hensynsfuld overfor Kirkecommissionen og sine egne gamle Anskuelse, men hensynsløs overfor Fleertallet i denne Sal, som jo endnu bestaaer af de samme Mænd, hvoraf det bestod ved Slutningen af forrige Sæssion. — Naar Ministeren iøvrigt har fremhævet en heel Deel Fortrin, som dette Forslag i sine Enkeltheder havde, kan jeg ikke sige Andet, end at han har fuldkommen Ret, naar man vil have, at Sagen skal gaae ud fra den Hovedbetragtning, som han har gjort gjældende. Det er virkelig sandt, at mange af de Ulemper, hvorover der er klaget, ville blive afflagede ved dette Forslag, men i hiint Hovedpunkt kan jeg ikke deeltage i den